

RUTES PIRINEUS
Rutes de muntanya, senderisme i excursions

Rutes
circulars

Flora
i fauna

Català

Camí de Prat Primer i bosc de la Caül·la

Itinerari que ens permet descobrir el paisatge i la vegetació de l'alta muntanya andorrana i visitar un dels nombrosos refugis lliures que hi ha al Principat Andorra la Vella, Parròquia d'Andorra la Vella, Andorra

Dificultat Notable

Temps total efectiu 3:50h

Distància total 8,7 km

Desnivell acumulat 950m

Altitud mínima 1.340m

Altitud màxima 2.235m

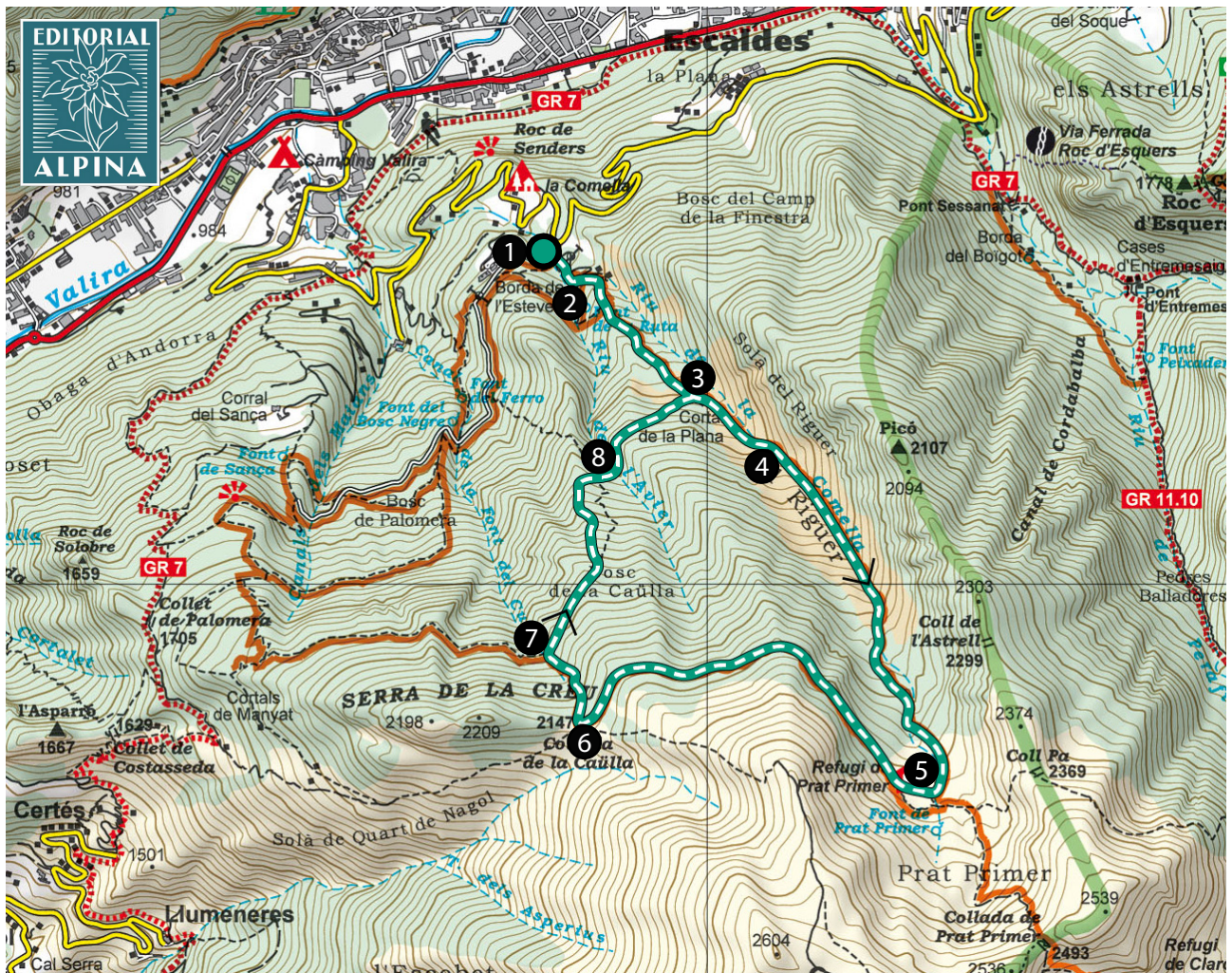

Punt de sortida / arribada Berenador de la Comella

Població més propera Andorra la Vella

 Andorra
www.visitandorra.com

Andorra. 1:40.000. Editorial Alpina.

 itinerari

 sentit de la ruta

 inici / final

PUNTS IMPORTANTS DE PAS (WAYPOINTS)

Punt de pas	Temps	Altura	Latitud	Longitud
1 Berenador de la Comella	0:00h	1.340m	42.4984899°	1.5304969°
2 Cruïlla de la Font de la Ruta	0:07h	1.390m	42.4975679°	1.5318590°
3 Cruïlla del camí de l'Avier	0:35h	1.610m	42.4932139°	1.5377169°
4 Font de la Tartera Gran	0:45h	1.690m	42.4913650°	1.5418449°
5 Refugi de Prat Primer	2:00h	2.235m	42.4784660°	1.5503710°
6 Collada de la Caül·la	2:35h	2.145m	42.4806879°	1.5324190°
7 Camí de l'Avier	2:50h	1.994m	42.4833769°	1.5306530°
8 Cruïlla	3:15h	1.716m	42.4901179°	1.5334100°
1 Berenador de la Comella	3:50h	1.340m	42.4984899°	1.5304969°

Sistema de coordenades geogràfiques. Datum WGS84

EL MILLOR D'AQUESTA RUTA

- ✓ El **bosc de pi negre** de la Caülla i els **neretars** d'alta muntanya.
- ✓ Les **comunitats de megafòrbies** (plantes altes i frondoses) del riu de la Comella.
- ✓ **Observar marmotes** al planell de Prat Primer.

SABIES QUE...

Andorra disposa d'una extensa xarxa de refugis lliures i guardats, més de vint-i-cinc, repartits per tot el seu territori? A diferència dels refugis que hi ha al Pirineu francès, català i espanyol, els refugis andorrans són propietat del Govern Andorrà. Del seu manteniment se n'encarrega un grup d'una vintena de persones, normalment estudiants, que durant els mesos d'estiu s'encarreguen de pintar, revisar el material d'ús comú com ara farmacioles, serres, destrals,... i mantenir-los nets. A més a més, s'ha elaborat un decàleg de bones pràctiques en els refugis de muntanya, que consisteix en un llistat de normes bàsiques.

INTRODUCCIÓ

Recorregut circular de quasi 9 km de longitud pel vessant obac del preciós bosc de la Caülla. La ruta comença al berenador de la Comella, des d'on resseguim el riu de la Comella fins al seu naixement, on trobem el bonic refugi lliure de Prat Primer. Després flanquegem la muntanya durant una bona estona pel camí dels Certeresos fins que arribem a la collada de la Caülla. A continuació descendim per la majestuosa pineda negra del bosc de la Caülla i enllacem amb el camí de pujada al Cortal de la Plana. Finalment, retornem al berenador de la Comella. L'itinerari està senyalitzat amb punts de pintura groga.

Aquest itinerari ens permet descobrir el bosc de la Caülla, un majestuós bosc de pi negre situat sobre la ciutat d'Andorra la Vella. Aquest bosc està situat al vessant N del pic de Calm Claror, sobre terreny esquistós. Es tracta d'un vessant força inclinat i obac, cobert per una frondosa pineda de pi negre amb alguns exemplars d'avet, bedoll, moixera de guilla i un sotabosc on hi predomina el neret. L'itinerari proposat supera una notable diferència altitudinal, cosa que ens permet observar la vegetació de la pineda de pi roig que envolta el berenador de la Comella, la frondosa vegetació megafòrbica que creix al costat del torrent de la Comella, els neretars que entapissen el vessant obac de la muntanya, els prats de Prat Primer i l'esplèndida pineda de pi negre del bosc de la Caülla. I, si tenim sort, podrem veure algun ramat d'isards a les parts més altes o, fins i tot, les marmotes que habiten en les tarteres properes al refugi.

NO ET PERDIS..

L'experiència de passar una nit en un refugi de muntanya, ja sigui lliure o guardat. Compartir amb amics i/o desconeguts l'experiència de dormir una nit a la muntanya no s'oblida fàcilment.

 MÉS INFORMACIÓ

DURADA: Dia complet

TEMPS TOTAL EFECTIU (SENSE PARADES): 3:50h en total. 2:00h des del punt d'inici fins al refugi de Prat Primer i 1:50h per retornar al berenador de la Comella passant pel bosc de la Caüllà i el camí de l'Avier.

DESNIVELL ACUMULAT: 950m

DIFICULTAT: Notable. Tot i que el camí està ben senyalitzat i no comporta cap dificultat tècnica, és necessari realitzar un esforç físic important, en pocs quilòmetres s'ha de superar un desnivell elevat.

ÈPOCA: Primavera, estiu i tardor.

CARTOGRAFIA: Andorra. 1:40.000. Editorial Alpina.

OBSERVACIONS: Al bosc de la Caüllà hi podem trobar neu fins ben entrada la primavera.

 COM ARRIBAR-HI EN COTXE

Per arribar al punt d'inici de la ruta des de **la Seu d'Urgell**, agafem la carretera **N-145** i passem pel pas fronterer de la Farga de Moles. Entrem a Andorra i seguim per la carretera **CG-1**. Creuem Sant Julià de Lòria i continuem fins a la **rotonda de la Comella**, just a l'entrada d'Andorra la Vella. En aquest punt agafem la primera sortida a la dreta: la **carretera de la Comella i de la Plana** (CS-101). Avancem per aquesta via poc més de **4 km** i arribem al **berenador de la Comella**, punt d'inici de la ruta. Si agafem el trencall de la dreta i avancem uns metres, en direcció a la urbanització Comella Parc, trobarem una petita zona d'aparcament a mà esquerra.

Per arribar al punt d'inici des de **França**, travessem el **túnel o el coll d'Envalira** i avancem per la carretera **CG-2** fins a Andorra la Vella. Continuem per la **CG-1** fins a la **rotonda de la Comella**.

 RECORREGUT

Comencem l'itinerari a l'aparcament situat sobre el **1 berenador de la Comella (0:00h - 1.340m)**. Travessem una cadena que barra el pas als vehicles i prenem el camí senyalitzat amb punts de color groc seguint les indicacions de Prat Primer, que durant un tram també coincideix amb el circuit de les Fonts. El camí, ample i molt fresat, puja per dins d'un bosc de pi roig amb sotabosc de boix, fins a trobar la **2 cruïlla de la Font de la Ruta (0:07h - 1.390m)**. Aquí deixem el circuit de les Fonts, que se'n va cap a la dreta, i nosaltres pugem cap a l'esquerra. Més amunt trobem una altra cruïlla i una font. Continuem amunt a l'esquerra, seguint les indicacions de Prat Primer.

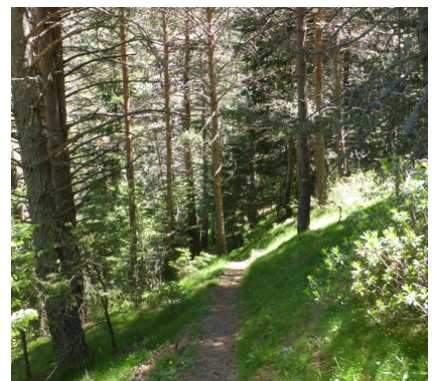
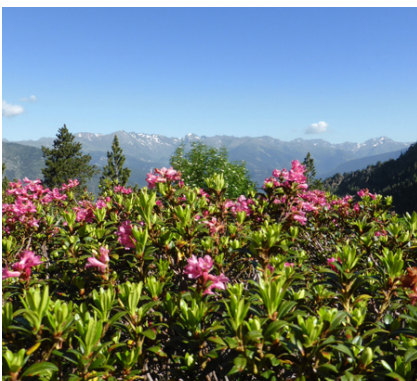
Anem pujant per una ombrívola pineda de pi roig fins que arribem a unes clarianes i, poc després de travessar una tartera de blocs esquistosos, trobem la **3 cruïlla del camí de l'Avier (0:35h - 1.610m)**. Aquest camí, que continua cap a la dreta, és per on tornarem després. Seguim pel camí (esquerre) principal fins al **cortal de la Plana**. El cortal de la Plana és una construcció tradicional de dos pisos,

amb el paller a dalt i el corral a sota, on s'hi emmagatzemava l'herba dallada per donar-la al bestiar quan arribava l'hivern i les bèsties deixaven els prats d'alta muntanya. Continuem amunt pel costat de murs de pedra seca que delimiten els ufanosos prats de dall que envolten el cortal. La gran diversitat de plantes que hi ha en aquests prats de dall, a principis d'estiu en plena floració, és un dels molts al·licients que trobem en aquesta ruta. Passem una tartera de blocs força grossos, alguns aprofitats per fer-hi petits aixoplucs, on hi creixen les gerderes. Continuem ara per un terreny més obert. Observem un bonic bosc de ribera amb bedolls a mà esquerra i una avetosa al vessant obac de la vall.

Travessem sense cap dificultat el riu de la Comella i arribem a la **4 font de la Tartera Gran (0:45h - 1.690m)**. Anem resseguint el riu de la Comella, que ara ens queda a mà dreta. Ascendim per l'interior d'un bosc de pi negre on trobem alguns avets, bedolls i moixeres de guilla. Al sotabosc, el neret cada cop hi és més present. El camí puja força dret però és de bon caminar. A més a més, si hem començat l'excursió de bon matí, tot aquest tram el farem a l'ombra. Més amunt el bosc comença a clarejar i podem admirar com l'avetosa s'enfila muntanya amunt i el neret entapissa les clarianes. Al cap d'uns 45 minuts el terreny perd inclinació i arribem a un tram més obert. Ens trobem al **planell de Prat Primer**. Des d'aquest indret podem gaudir d'àmplies vistes cap als cims del NO d'Andorra. Aquest indret, saltejat de blocs de granit i tarteres, és el lloc ideal per veure-hi marmotes. Segurament les sentirem cridar i podrem gaudir de les seves corredisses per amagar-se als caus, sota els blocs de granit.

Continuem pujant, tot admirant els neretars que entapissen la muntanya amb els seus colors rosats. Aquestes tonalitats contrasten amb les tarteres que observem a l'altre vessant. Seguim guanyant alçada, ara més suaument, fins que deixem enrere el bosc i entrem en uns prats. Finalment arribem al **5 refugi de Prat Primer (2:00h - 2.235m)**. Aquest refugi lliure és un dels més petits de tots els que integren la xarxa de refugis d'Andorra. Té capacitat per a unes sis persones, llar de foc, lliteres i farmaciola. Des d'aquest indret gaudim d'àmplies vistes cap al N i podem beure i omplir les nostres cantimplores amb l'aigua fresca i abundant de la font que hi ha just al costat del refugi.

Després d'un merescut descans, emprenem el camí de tornada. Ara agafem el camí dels Certeresos, que surt des de just davant del refugi en direcció NO. El camí progressa a mig vessant, sense perdre ni guanyar gaire altura, per un terreny obert que ens ofereix àmplies vistes sobre els cims del nord d'Andorra i la vall d'Ordino. El camí s'orienta cap a l'O, tot resseguint el perfil de la muntanya, i se'ns obren les vistes cap a Andorra la Vella i Les Escaldes, just al fons de la vall, i la serra d'Enclar i el pic de Carroi que s'alcen per sobre seu. Continuem guiant-nos per les marques de pintura groga, per l'interior d'una pineda, fins a atènyer un petit collet herbós amb una antena en desús. Ens trobem a la **6 collada de la Caülla (2:35h - 2.145m)**. Des d'aquesta collada gaudim de bones vistes de la vall

del Valira, amb la parròquia de Sant Julià de Lòria al fons, el límit del Principat i les muntanyes de l'Alt Urgell, ja en territori català.

Deixem el camí dels Certeresos, que com el seu nom indica continua cap a Certers, i prenem un camí desdibuixat que baixa pendent avall (N) pel bonic **bosc de la Caülla**. Es tracta d'una ombrívola pineda de pi negre i neret, ple de les vistoses flors de la moixera de guilla. Baixem tot fent ziga-zagues per un camí molt dret, tot seguint els punts grocs, fins que arribem a una cruïlla. A mà esquerra ens queda la **font del Cuc**. Agafem el **7 camí de l'Avier (2:50h - 1.994m)**, que gira a mà dreta (NE). Continuem ara per un tram que davalla lleugerament, pel mig de l'ombrívola pineda de la Caülla. Al cap de poc el camí torna a perdre altura sense treva, tot fent llaçades, fins que arribem a una altra **cruïlla (3:15h - 1.716m)**. Agafem el camí de la dreta, en direcció E, i travessem el llit sec del riu de l'Avier, ja per dins d'un bosc de pi roig, propi de l'altura en la que ens trobem. El camí, que avança en diagonal, perd altura lleugerament fins arribar a un caos de blocs on enllaça amb el **8 camí de Prat Primer (3:30h)**, just sota el portal de la Plana. A partir d'aquí només ens resta desfer el camí que ja hem fet al principi de l'excursió fins a l'aparcament del **1 berenador de la Comella (3:50h - 1.340m)**.

EL BOSC DE LA CAÜLLA

El bosc de la Caülla està constituït principalment per coníferes. El pi roig domina la part baixa i s'estén fins a altituds de 1.500m a 1.700m, amb un sotabosc dominat pel boix. Més amunt s'estén la pineda de pi negre amb alguns avets, bedolls i moixeres de guilla, i amb un abundant sotabosc de neret i nabiu, que s'enfila fins als 2.200 metres, on és substituït pels prats alpins. En aquest bosc hi podem trobar una gran varietat d'ocells que hi busquen menjar o refugi, diverses espècies de mallerengues, el pinsà comú, el trencapinyes i el pardal de bardissa o la llucareta. Típic dels boscos de pi negre amb neret dels vessants obacs, també hi podríem trobar la gallinàcia més gran de les nostres muntanyes: el gall fer o de bosc (*Tetrao urogallus*), una relíquia de l'última glaciació actualment amenaçada pel canvi climàtic i en perill d'extinció, protegida per la llei andorrana.

QUÈ MÉS PODEM VISITAR?

Pont de la Margineda

El Pont de la Margineda és un antic pont sobre el riu Valira construït els segles XIV i XV. Es troba situat a les afores de Sant Julià de Lòria, a l'antic camí ral que comunica Sant Julià de Lòria i Andorra la Vella, a prop del llogarret de La Margineda. El pont té una llargada de 33m i una alçada de 9,2m.

Coordenades GPS: 42.4841757° 1.4920207°

L'església de Sant Esteve d'Andorra la Vella

Església parroquial d'estil romànic situada al nucli antic d'Andorra la Vella. L'església data del segle XII, però ha patit diverses transformacions al llarg dels anys. Està construïda amb pedra granítica i s'hi accedeix per dues portes. La lateral fou dissenyada per l'arquitecte modernista Puig i Cadafalch. Dins del temple hi trobem diverses imatges barroques i els retaules de Sant Joan Baptista i Santa Llúcia, a més del Quadre de les Ànimes, datat al segle XVIII.

Coordenades GPS: 42.507193° 1.521679°

L'església de Santa Coloma

Església d'origen preromànic situada al nucli de Santa Coloma, prop d'Andorra la Vella. Aquesta església destaca per l'altiu campanar de quatre nivells i planta circular, únic al Principat i un dels pocs que trobem al Pirineu. Els murs estan construïts amb pedra d'esquist i granit i, dins del temple, podem observar fragments de pintures murals romàniques, una talla romànica de la marededéu i un retaule barroc.

Coordenades GPS: 42.494303° 1.497534°

Totes les rutes han estat realitzades sobre el terreny per RUTES PIRINEUS. Les rutes poden variar molt en funció de l'època de l'any, de la neu i de les condicions meteorològiques. La senyalització (marques, panells, balises) que podem trobar al llarg de la ruta també pot variar amb el temps. RUTES PIRINEUS no es responsabilitza de qualsevol mal ús de les seves guies i recomana que cadascú sigui responsable i prudent a la muntanya. Així mateix, us convidem a documentar-vos amb llibres i guies especialitzades per complementar la informació aquí descrita. Tots els temps són efectius i prenen un caràcter orientatiu, no s'han tingut en compte les parades per petites que siguin. Per qualsevol suggeriment, RUTES PIRINEUS us convida a enviar un correu a info@rutespirineus.cat.

Descobreix tot el que t'oferim i viu els Pirineus com mai ho has fet!

Guies Web i Pdf gratuïtes

Posem a la teva disposició guies web i PDF -rutes de senderisme i d'alta muntanya que et pots descarregar gratuïtament-, uns continguts de qualitat i fiables elaborats per professionals de la muntanya per tal que puguis descobrir els Pirineus al teu aire!

Sortides i excursions guiades

Disposem d'un calendari de sortides organitzades o et podem preparar una proposta personalitzada a mida. Crestes i ascensions, naturalesa, parcs naturals, travesses,... Amb Rutes Pirineus descobriràs tots els secrets del Pirineu de la mà dels millors guies de muntanya!

Recomanacions Rutes Pirineus

Us recomanem els millors establiments que hi ha a prop de les rutes de senderisme i alta muntanya que us proposem a la web. Hotels, restaurants, museus, artesans, esports d'aventura,... tots revisats pel nostre equip perquè la teva experiència als Pirineus sigui inoblidable!

Serveis per a organismes i empreses

Creem i elaborem continguts d'itineraris de senderisme i d'alta muntanya per a organismes i empreses (díptics, tríptics, format web, APP per a mòbils,...). També us oferim la possibilitat de patrocinar els nostres continguts i així promocionar-vos en diversos espais de la nostra web.

www.rutespirineus.cat | info@rutespirineus.cat